

11 Přílohy

Příloha č. 1: Bibliografie Viléma Heckela

HECKEL, Vilém. *Naše hory*. Praha: Orbis, 1956.

HECKEL, Vilém. *Cesty k vrcholům*. Praha: Státní tělovýchovné nakladatelství, 1956.

HECKEL, Vilém. *Gipfelsturmer*, Praha: Artia, 1956 (německé vydání *Cest k vrcholům*)

HECKEL, Vilém. *Království slunce a ledu*. Praha: Sportovní a turistické nakladatelství, 1960.

ŠTYRSA, Josef. *Nápoj reků*. Praha: Státní nakladatelství dětské literatury, 1963.
(fotoilustrace Viléma Heckela)

HECKEL, Vilém a Ota PAVEL. *Hory a lidé*. Praha: Sportovní a turistické nakladatelství, 1964.

HECKEL, Vilém. *Sonnige Bergwelt*, text Ota Pavel, Praha: Artia, 1965.

HECKEL, Vilém. *Království slunce a ledu*. Praha: Sportovní a turistické nakladatelství, 1965.

HECKEL, Vilém. *Expedice Kavkaz*. Praha: Svět sovětů, 1965. 184 stran.

HECKEL, Vilém. *Climbing in the Caucasus*. Londýn: Spring Books, 1965.

HECKEL, Vilém. *Hindúkuš*. Praha: Sportovní a turistické nakladatelství, 1967. 268 stran.

HECKEL, Vilém. *Als Bergsteiger im Kausasus*. Praha: Svět sovětů, 1968.

HECKEL, Vilém. *Krásy Československa*. Praha: Orbis, 1968

HECKEL, Vilém. *Die Schönheit der Tschechoslowakei*. Praha: Orbis, 1968. (německé vydání *Krás Československa*)

HECKEL, Vilém. *Czechoslowakia*. Praha: Orbis, 1969. (anglo-francouzsko-španělské vydání *Krás Československa*)

HECKEL, Vilém. *Schody pod vesmír*. Praha: Olympia, 1970. 120 stran.

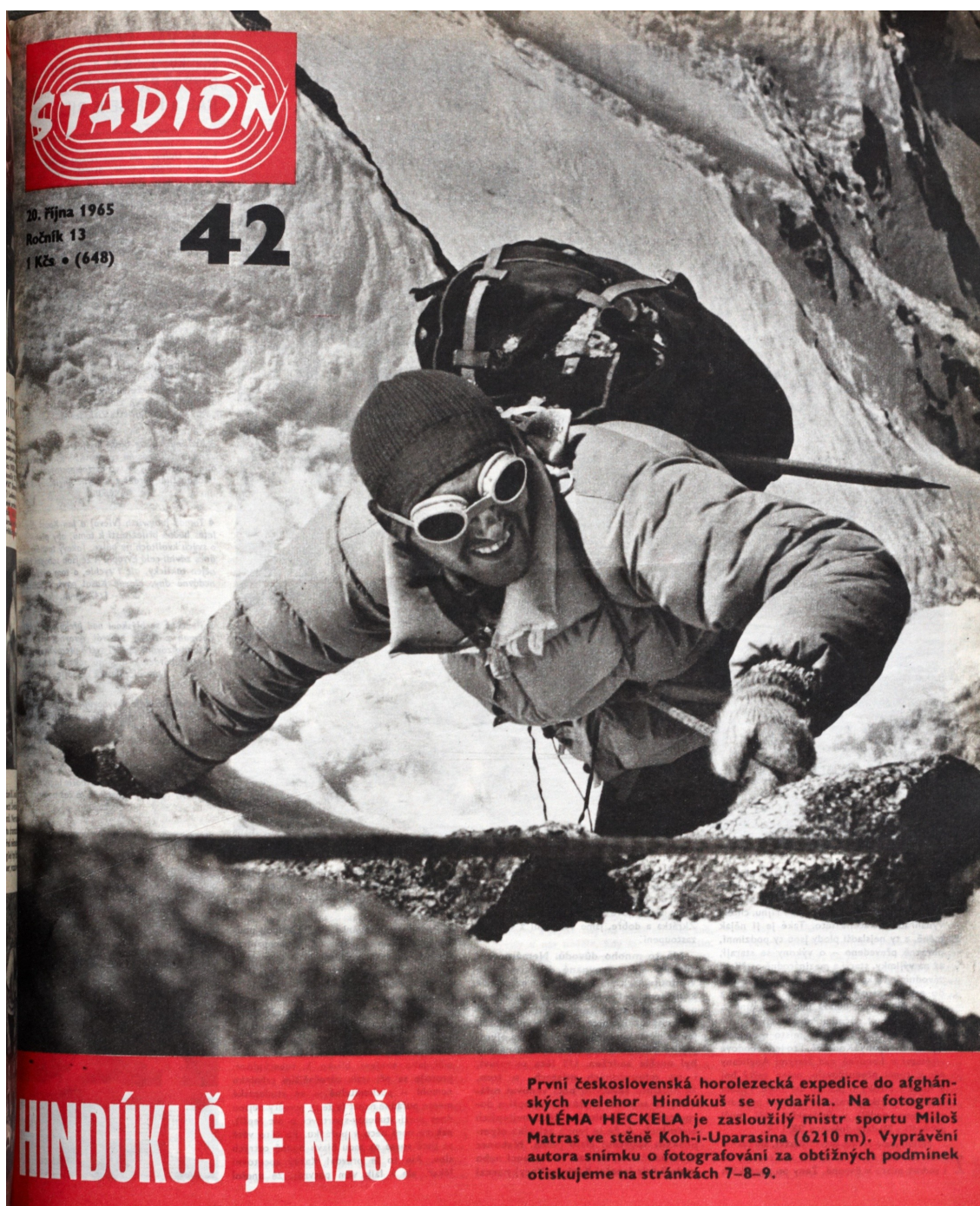
ČERNÍK, Arnošt. *Na ostrově krevní msty*. Praha: Svoboda, 1970. (fotoilustrace Viléma Heckela)

Pozn. Seznam nezahrnuje vícečetná vydání a posmrtné publikace.

Příloha č. 2: První titulní fotografie Viléma Heckela ve *Světě v obrazech*, 1959, č. 2.

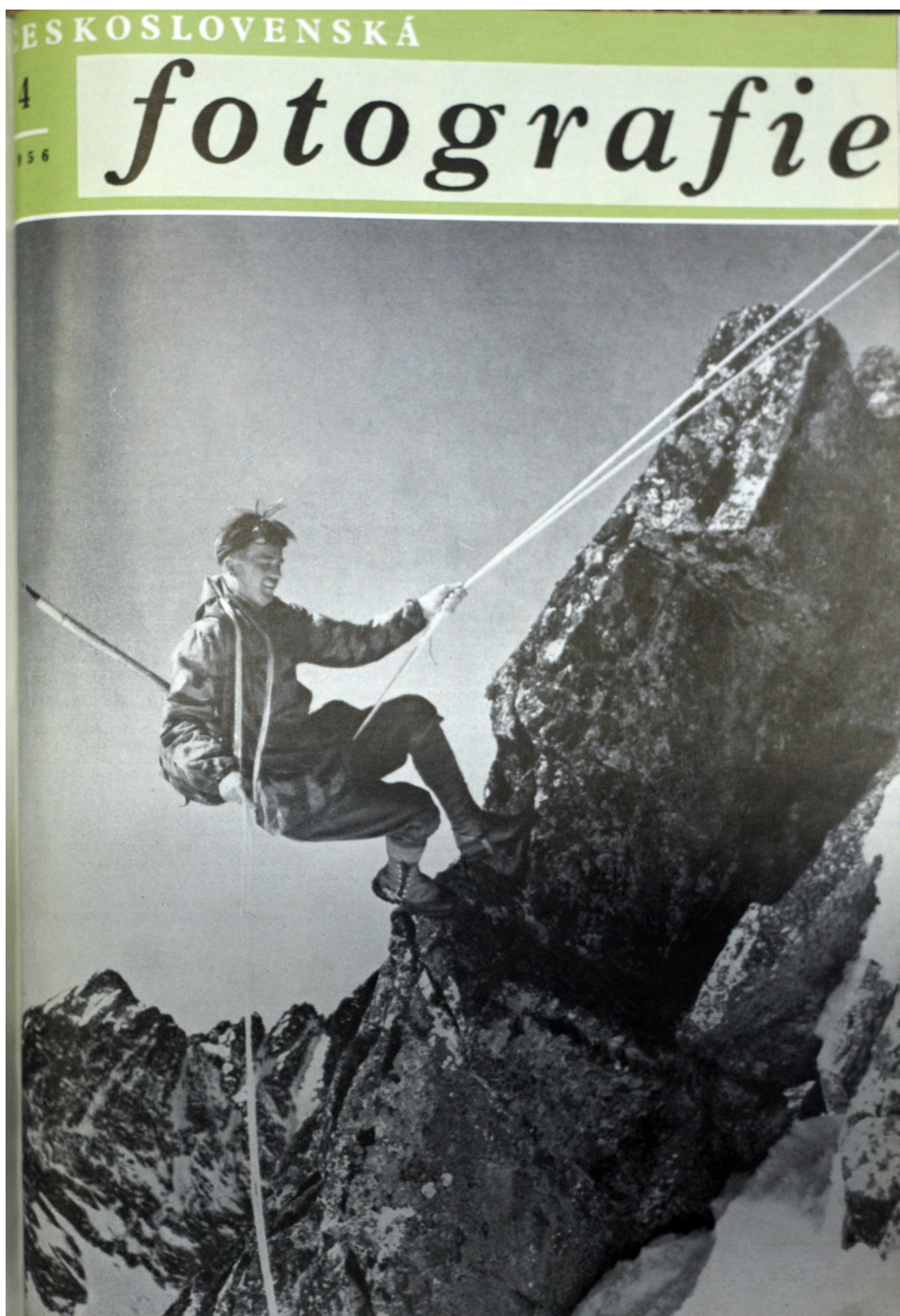
Příloha č. 3: První titulní fotografie Viléma Heckela ve *Stadiónu*, 1965, č. 42.

Příloha č. 4: Jedna z prvních fotografií Viléma Heckela v *Květech*, 1957, č. 34.

Příloha č. 5: Jedna z prvních fotografií Viléma Heckela v *Čs. fotografii*, 1956, č. 4.

Příloha č. 6: Snímek Viléma Heckela ze spartakiády. *Za krásami domova*, 1955, č. 7.
Popisek: „Mohutná vlna nadšeného mládí zaplavila strahovský stadion při cvičení dorostu ROH“

Příloha č. 7: Netytická titulní fotografie Viléma Heckela. *Krásy domova*, 1965, č. 2.

Příloha č. 8: Vilém Heckel na titulní straně, *Svět v obrazech*, 1970, č. 27

Příloha č. 9: Rozhovor s Helenou Heckelovou ze dne 28. 2. 2013.

Pozn. Text je pro zachování přesnosti a autenticity ponechán v hovorovém jazyce s minimálními zásahy během přepisu.

Jezdila jste s vaším tátou na hory?

S rodinou nejezdil vůbec. Žádnou dovolenou nemíval. Já jsem s tátou byla jednou na dovolený, to ještě byla chata výtvarníků na Šumavě. Byla jsem tam jako malá a to s náma byl, sněžilo a bylo hnusně. Jednou jsme spolu vyrazili na běžky, udělalo se sluníčko... No a on odjel a zapomenul na to, že má nějakou dceru. Pak si asi po čtyřech hodinách vzpomněl, tak se vrátil, a já jsem tam byla jako řvoucí mimino. Takže žádný dovolený neexistovaly. Můj táta se rodině nevěnoval.

A za jeho dětství ho tatínek bral na hory?

Jeho táta jo. To byl velkej skaut a k tomu všemu ho přivedl.

Myslíte si, že to bylo přání jeho táty, aby se stal Vilém Heckel fotografem?

Né, jeho přání to určitě nebylo. Tátu to tak chytilo, že se rozhodl sám. Nebyl to žádný nátlak ze strany rodičů, prostě on si to vybral, protože to bylo perfektní.

Vyprávěl vám o svých začátcích v pražských ateliérech nebo jak prožil protektorát?

Ne. To taky ne. Z tohoto období si nepamatuju nic, on nikdy nekomentoval i třeba ten osmašedesátý. On měl tu svojí lajnu a vlastně všechno šlo úplně stranou. Úplně. Jeho nejvíce zajímalo, co je fotogenický, co je zajímavý, ale o politiku se naprosto nezajímal.

Do Svazu ČS umělců v roce 1949 se dostal kvůli propagační fotografii, nebo kvůli jeho krajinám?

Já si myslím, že se potřeboval uživit, protože to, co všechno dělal pro peníze, tak to dělal proto, aby potom moh jezdit na ty expedice. Aby si moh fotit pro sebe a aby zajistil rodinu. A on vůbec nebyl žádný typ fotografického manažera. On ani neuměl prodávat svy fotky, musel na to mít lidi. Protože fakticky, on byl úplně mimo.

Nevíte, kdo to dělal, toho manažera?

Poslední byl Eman Kupčík.

Takže v roce 1956, kdy opustil definitivně zaměstnání propagačního fotografa, už měl vyděláno na to, aby mohl fotit víc pro sebe?

To už mu začaly vycházet knížky. Vlastně, to jsem se narodila já, akorát v tom roce mu vyšla první knížka. Potom fotil hlavně pro Motokov a pro takovýhle věci, který ho platily. Měl z toho stálý plat. No a potom si teda jezdil po těch horách.

Co se týče té krajinářské horské fotografie, víte, jakými fotografy byl ovlivněn?

To jsem nikdy neslyšela, já jsem vždycky slyšela, že třeba Sitenský, nebo takovýchle lidi byli ovlivněni tátou. Ale, že by táta byl někým ovlivněn...

A nějaký vzor fotografický, neměl? Napadl mě třeba jeho současník Ansel Adams.

Dobře, jenomže vem si to jako teď, když ty si můžeš otevřít internet a zjistit, kdo jak fotí. Ale dřív v té době, co tady bylo dostupný? Jeden časopis Fotografie nebo něco. Já si myslím, že každému si dělal svůj vlastní profil. Teď je spousta lidí ovlivněnejch, že se podívá na stránky někoho nebo tak, ale v té době, nevím. Jako miloval Sudka, toho teda naprosto. Tím byl ovlivněnej, ale Sudek byl vlastně úplně jiný styl.

Na jeho tvorbě se to neprojevovalo...

Ne, to vůbec. Ještě měl také rád Karla Plicku, ale já si myslím, že vzor neměl vůbec žádný, protože těch pár výstav, co tu bylo v Praze, který mohl navštívit, moc nebylo. Ale co vím na sto procent, že prostě miloval Sudka. Se Sitenským byli fantastický kamarádi, naprosto se respektovali a nepřekáželi si. Je to i vidět i na té fotce, jak spolu blbli. Ale obecně, dřív to fakt asi bylo nějaký jiný. Když už se sem něco dostalo, tak si vzpomínám, že měl ještě asi rád Bressona a jeho fotky lidí.

Jaký byl jeho postoj k režimu v padesátých a šedesátých letech? V tom období se mi zdálo, že jeho dílo bylo využito k podpoře socialismu. Třeba fotografiemi spartakiád, průmyslových pracovníků. Myslíte si, že ho to třeba ve skrytu duše mrzelo?

Jasně, přesně vím, jak to myslíš. Jenže, on všechno bral prostřednictvím fotografie. Pro něj to byla výzva, když mu někdo řekl: „Půjdeš fotit dělníky do továrny.“ Ale to mu říkali ty lidi, který ho vlastně živili. Takže on to fakticky nebral jako nějakou propagandu nebo něco. Prostě někdo mu řekl, že teď musíme udělat pro Motokov nějaký časopis nebo něco takovýho a bylo by bezvadný, kdyby tam byli ty dělníci. A on fakticky to vždycky bral jenom tím, aby ho vyfotil úplně nejlíp.

A tu spartakiádu konkrétně, myslíte si, že by ji šel fotografovat, kdyby za ní nedostal zapláceno?

(přemýšlí) Já myslím, že jo. Protože, víš co, on fakticky jakoukoliv zakázku bral jako výzvu. Nebral to jako to, že fotí pro někoho, ale bral to jenom, že je fotograf. Nikdy v životě jsem ho neslyšela nadávat, že musí jít něco fotit.

A teď třeba zpětně, myslíte, že by mu vadilo, kdyby našel své fotografie v později vydaných knihách například vedle ód na Lenina při výstupu na Rysy nebo vedle básní levicových umělců?

To myslím, že jo. To určitě. Protože vždycky, když měl zakázku, tak věděl pro koho to dělá a proč to dělá. Ale tohleto, něco smíchat s něčím... Ne, to byl hodně naštvanej.

Ohledně časopisů, nevěděla byste, jaký měl čas například k periodikům Svět v obrazech nebo Mladý svět?

Já myslím, že mám někde svázaný ty první ročníky Světa v obrazech*. A tam vlastně táta začínal a první, co bylo vyfocený, byl pohřeb T. G. Masaryka. To bylo kolem roku 1937. Víím, že můj děda, to byl knihtiskář, že má někde ty svazky u sebe. Tam vlastně v prvním čísle byl pohřeb T. G. Masaryka a všechno bylo nafoceno mým tátou. (*pozn. jednalo se o časopis Světozor)

Jaký měl vztah s Maldým Světem, s fotografy Neborem, Huckem?

Hucek jo, ale to fakt nevím. Ale vem si, když táta zahynul, tak mně bylo čtrnáct let. Tak si to vem podle sebe...

Nějaké další časopisy vás napadají?

No, v Květech, tam byly nějaký fotky... Ale hlavně, co ho úplně nejvíc živilo, to byl ten Motokov, Škodovka, ale to všechno vlastně bylo přes ten Motokov. A potom co dělal, tak byly zakázky pro Teslu, pro Škodovku plzeňskou, ale všechno to byly zakázky, že to byl Motokov a dál. A to ho živilo.

Takže časopisy měl spíš jako okrajově, mimo tyhle zaměstnavatele...

Jo. To záviselo na těch redaktorech, jestli to chtěli nebo tak. Ale živil ho vyloženě jenom průmysl.

Jak probíhal tehdejší život mezi průmyslovými fotografy?

Tehdy byly "komise v Mánesu", tam chodili grafici, malíři, fotografové... To bylo úplně perfektní, protože ty lidi drželi pohromadě. Né jako teď, každéj zvlášť. Takže když byla nějaká ta komise, tak oni si navzájem dohazovali kšefty. Takže já mám spoustu známých, z tátových strany - grafiků, protože grafik dostal nějakou zakázku a když byl kámoš táty, tak to dohodil tátovi. Táta zas třeba fotil pro Teslu nějakou propagační materiál, tak to samozřejmě dohodil tomu grafikovi, tomu svému kamarádovi. Potom tam byla kavárna a tam všichni pili červený víno a dohadovali se mezi sebou. Né jako teď, kdy všichni jsou takový odtažitý. Dřív to vlastně byla jedna rodina. Jezdili jsme spolu na hory a byla tam nádherná atmosféra. Ani ty fotografové vlastně nesoupeřili mezi sebou. Ukazovali si své fotky a teď nad tím diskutovali. Fantastická tvůrčí atmosféra.

Jezdili jsme i na chatu, jmenovalo se to Cihlářka. A tam jezdili fotografové a grafici a bylo to takový jako ve filmu S tebou mě baví svět. Že tam byli jenom chlapi s dětma. Ježiš, to bylo neuvěřitelný, to bylo fantastický. Fotografové a grafici a jenom my, děti. Ježiš, to byl bordel. Jezdil tam Forejt, úžasnej grafik, vlastně jeden z nejlepších kamarádů máho táty. Míla Forejt. My jsme drželi hrozně pohromadě. Potom byl třeba lyžařskej kurz, kam jezdily děti všech těch fotografů a grafiků. Fakt ty lidi drželi hrozně pohromadě. No, a proto ty fotky jsou tak bezvadný. Protože oni si je ukázali a hádali se o nich, co udělat líp.

Čím nejraději fotil? Jakou značkou a modelem?

Linhoff a Hasselblad.

A vozil vždy jeden fotoaparát nebo i víc?

Vždycky tak tři čtyři. A od Linhoffky a potom od toho Hasselblada měl i speciální úpravu na mráz a na vejšku.

Co se týče filmů, je pravda, že je rozdělával mezi účastníky expedice?

Ne, ne, tak to vůbec nebylo. Jeho nejlepší kamarád byl Radan Kuchař a Honza Červinka, takže vždycky to měli spolu .

Já jsem se dočetl, že při přechodu Vysokých Tater v roce 1955 to tak bylo.

Ne, o tom nevím. Ale dodneška se s tím Honzou Červinkou znám, takže vím, že na expedicích mu to nosil ten Honza nebo Radan Kuchař.

I třeba části výbavy, objektivy nějaký, to mu pomáhali?

To mu pomáhali, ale většinou úplně minimálně. A při tom přechodu Tater jediné Bogan Svatoš by mu pomáhal, ale jako fakticky, táta to měl vždycky při sobě.

Co se týče dodatečných úprav fotek, uznával třeba ořezy a nadržování?

Jo, to si dělal sám. Protože dřív měl svůj zvětšovák, takže já jsem se to potom od něj naučila. Taky nadržoval. Dřív ta technika ještě nebyla taková, jako teď na tom počítači, kde si to všechno můžeš udělat. Ale dřív, co se neudělalo pod tím zvětšovákem rukama, tak to nebylo. Takže on si všechno zvětšoval sám.

Na tuhle otázku je odpověď asi jasná, seděla mu více černobílá nebo barva?

Černobílá. Tu barvu vyloženě dělal, když byl nějaký přímej požadavek třeba na prospekt.

Viděl jsem jeho barevné fotografie z Peru, které se dochovaly, a tam teda styl vašeho táty nepoznávám. Co si o tom myslíte?

To vlastně byly diáky. To už prostě nebylo ono. Z toho Peru, to bylo strašně zvláštní, protože nám přišlo hrozně málo filmů, těch diáků. On vždycky třeba z každé expedice udělal takovejch 2 000 záběrů a potom z toho vybíral. Vyloženě on. Proto já doma mám 74 000 negativů. Ale po tom Peru to hrozně rozkradli, nám se vrátilo pár krabiček nevyvolanejch diáků a pár krabiček nevyvolanejch černobílejších filmů a teď my jsme třeba vyvolali pár těch černobílejších filmů a najednou v nějakých časopisech se objevily úplně ty samý barevný pod cizím jménem.

To se ztratilo v Čechách potom, co se to dostalo sem? Nebo ještě v Peru?

Oni tam jeli lidi z tělovýchovy, který si z toho udělali dovolenou. Dostali na to peníze, že tam měli přijet pro ty věci, ale jeli tam vlastně na dovolenou. Co jsme se potom dozvěděli zpětně z té ambasády, chovali se tam úplně hnusně. Měli spoustu peněz na to, aby ty věci osobní zabalili, převezli a tak... A oni to fakticky vzali jako dovolenou. Takže potom přijeli sem do Čech a měli takový ty expediční batohy, u toho jsem nebyla, ale třeba jako vyndali jednu ponožku a říkali: „Čí to je?“ A tam byli ty děti, manželky... Takže to byl úplně největší humus.

A co to bylo za lidi?

To byl někdo z ČSTV.

Ještě tu mám jednu polemiku. Souhlasíte s paní Mrázkovou, která tvrdí, že Vilém Heckel nebyl reportér?

Hele, Daniela... To je bestie! Ona bydlí o tři baráky jak já, v Černošicích. A my jsme se spolu zezačátku strašně hádali, než jsme se poznali osobně. A teďko je to moje nejlepší kámoška, ona je úžasná ženská, teď třeba znova udělala ty Štíty Viléma Heckela a tak... Ona všechno vždycky zorganizovala, pod sebou má Czech Press Photo. Vlastně to, co vydělala tam, tak tím potom dotovala Štíty Viléma Heckela.

Vraťme se ale k otázce.

Já bych se s ní asi pohádala, ale poslední dobou jí dávám hrozně moc za pravdu. Takže asi nebyl reportér. On měl určitý vidění, co třeba mi teď řekl ten Honza Červinka, on si našel ten určitéj záběr a teď řekl: „Lez! A ještě kousek, aby to bylo úžasný!“ A oni už třeba mohli někam spadnout a on si je nasměroval: „A teď je to bomba!“ A oni už jednou nohou nad propastí... Takže tak, určitě Daniela má pravdu, táta si ty fotky...

...nejdřív vymyslel a pak zrealizoval?

Né, že nejdřív, že jo, ale když se mu naskytl situace, tak prostě donutil kámoše vlézt pro něj nad tu propast, jenom aby to bylo to úžasný.

Myslíte si, že poslední léta jeho života u něj byl určitý vývoj od hor k fotografii lidí a sociálnímu dokumentu, jako přivezl z Pakistánu a Afgánistánu?

No, jako když se podíváš na ty první fotky, který vyloženě má ze starý Škodovky nebo tak, tak vždycky to bylo to samý.

Ale přeci jen, z posledních výprav přibylo portrétů a fotek života lidí pod horama... I do Peru, než odjel, tak říkal, že už nebude moc lézt, ale že bude fotit hlavně kulturu. Je tu určitý vývoj od hor k té kultuře?

No tak to jo. Ale když si to vemeš, tak je naprostej rozdíl mezi Lád'ou Kamarádem a mym tátou. Lád'a miluje tátovo fotky, ale Lád'a nikdy na žádný fotce nemá člověka. A prostě táta je tam musí mít vždycky. Táta prostě miloval lidi. Miloval společnost, lidi. Takže možná, že potom tím, jak stárnul, tak když zahynul v 52, jo... Tak bylo to daný asi tím, že už třeba nedokázal tahat tolik foťáků nebo tak, ale prostě od začátku na prvním místě byl člověk. Tak možná, že to bylo ne vývinem ale věkem, že už nebyl tolik v těch horách, ale miloval lidi. Že spíš dělal dokument s těma lidma.

Jaký si myslíte obecně, že je hlavní přínos Viléma Heckela pro českou fotku a kulturu?

No, já to vidím podle sebe, že třeba když táta zahynul, tak to prostě bylo tak, že se ozývali jeho kamarádi a jeho největší přátelé, který pořád chtěli fotky atd. A teď enormně ten zájem stoupl, protože prostě každý najednou začal uznávat ruční fotografii, černobílou fotografii. Dejme tomu po tom 89. najednou všichni lidi začali fotit na barvu a líbila se jim červená střecha, zelená tráva a tak. Jo, a to bylo takový, že my jsme neprodali žádnou fotku tátovu. Protože všichni chtěli barvu! Ale teď najednou, když si to vemeš třeba podle světový reklamy, třeba na parfémy, tak najednou vidíš, že všichni se vracejí k tý černobílý fotce.

Odkdy tak pozorujete tenhle trend?

No v 89. to byl největší průser, protože každý chtěl to nový. A teď, jak jsme udělali ty tátovo stránky, tak dejme tomu tak tři roky nazpátek.

Takže od roku 2010?

No... To fakticky máme ohlasy z celého světa a fakticky chtěj fotky, výstavy. Když jsem předtím řekla někde Heckel, Heckelová: „Nojo, černobílá fotka“. A teď někam přijdeš a řekneš: „Heckel, Heckelová“, tak každej z těch lidí, co se o zajímá o fotografii nebo o umění, tak se úplně, jo... Prostě vidíš, že řeknou: „To je ono!“

Takže ten hlavní přínos vidíte až takhle následně s odstupem těch 40 let?

Jo, protože víš co, dřív všichni lidi fotili na černobílou. Jako málokdo fotil barevnou fotku, že jo. Anebo to bylo drahý a něco takovýho. A teď vidíš absolutně ten rapidní rozdíl, že se to vykryštalizovalo a že je to bum!

Ještě ohledně jeho života, tak mě spíš osobně zajímá, dělal někdy něco jiného, než že fotil?

Ne, ne..!!!

Jednou s náma byl na tý dovolený, jak jsem ti říkala, na tý Šumavě, pak vysvitlo sluníčko, kdy teda na mě zapomněl, já jsem tam tři hodiny řvala někde, ale jako vůbec...

Sport, četba...?

Sport jo, samozřejmě lyžoval, chodil na běžky, všechno, co bylo s horama, ale nosil u toho foťák.

Šel si někdy zalézt bez foťáku?

Ne, to neexistovalo. Ale ještě, strašně rád jezdil vodu, to hlavně s Otou Pavlem a s podobnýma lidma, ale zase, jsou z toho fotky. Takže vlastně jezdil vodu proto, že to bylo na focení.

Kde jste bydleli?

Táta byl z Plzně a moje máma v Radotíně. Takže bydleli zpočátku v Radotíně, až vlastně potom, to byla akce taková, jak se říká „kulovej blesk“, že si koupil barák v Černošicích, kde bylo asi šest podnájemníků a táta jim sehnal takový ty byty a v jednom tejdnu se všichni museli vystěhovat, nastěhovat...

Co se týče rodinného života, máte ještě nějaké vzpomínky na tátu?

Naprosto nebyl technickej talent! To nebyl. Přišroubovat žárovku, to ještě by možná zvládnul... Pak jsme se mu šíleně chechtali, když se snažil opravit třeba nějaký auto. Fakticky nebyl technickej talent.

Byl neuvěřitelně společenskej, lidi k nám jezdili... Já jsem měla fantastický mládí, protože k nám jezdil Ota Pavel, všichni takovýhle lidi...

Hrál na kytaru, to miloval...

Ale jako co se týče domácnosti, to byla obrovská neznámá. To vlastně řídila všechno moje máma. To vůbec, to jako nevěděl... Když se třeba maloval celej barák, tak to táta odjel a vrátil se, až když to bylo všechno hotový.

Akorát jediný, co si pamatuju předtím, než odjel do Peru, tak my jsme dřív v baráku topili na uhlí a na koks. A moje máma měla těžkou srdeční vadu a jako přikládat do toho kotle, to jsme se různě střídali. Takže to si vymyslel, nevím, kdo na to přišel, jestli Emil Zátopek nebo táta, ale jediný oni dva v Čechách si nechali přivézt kotel na naftu od Siemense. Nevím, kde to sehnali, ale jediný oni dva, aby od nás měli pokoj, že když někam odjedou, tak nemusíme přikládat.

Já jsem to nejdřív vůbec netušila, že to měli i Zátopkovi. Pak jsme se dozvěděli, že Dana Zátopková měla nějaký problém s tím kotlem a volala na naše telefonní číslo, jestli neznáme nějakýho opraváře. Vlastně tím jsme se dozvěděli, že oni dva, aby měli klid, aby mohli odjet, si to takhle zařídili. Protože máma vždycky říkala: „Nojó, ty si vodjedeš a já tady budu topit!“